

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT

ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Ds K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Drs J. van Andel, 's-Gravenhage; Ds R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Ds K. Fehrou, Vreeland; Prof. Dr F. W. Groshede, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, Tiel; Ds B. A. Knoppers, Amsterdam; Ds J. G. Kunst, Arnhem; Ds G. R. Kuiper, Haarlem; Ds H. W. Laman, Assen; Ds C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Loe, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Ds F. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. de Moor, Utrecht; Ds J. C. Rullmann, Utrecht; Dr J. Thijs, Meppel; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Ds J. de Vries, Tilburg; Ds J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:

Prof. Dr V. HEPP, Van Broestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.

Voor 't Buitenland en Ned.-Indië f7.50 per jaar.

Advertentiën: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Het jaar 1925 III. — Uit de Schrift: Hereeniging (Maleachi 4:6). — Kerkelijk Leven: De brochure van de vijf predikanten H. Ook een Juridisch Govaar? H. — Geestelijke Adviezen. — Opvoeding en Onderwijs: „Spinne, spinne, Liesken“. — Literatuur en Kunst: Het „psycho-pathologisch element“ in de moderne romanliteratuur III. — Zending en Evangelisatie: Stockholm en de Zending III. — Perschoon. — Boekbespreking. — Kerknieuwa.

HET JAAR 1925.

III.

Gedenkdagen.

Het jaar 1925 was rijk aan gedenkdagen.

Onze herinnering ging zestien eeuwen terug, naar de groote Synode van Nicea, waar het dogma van de Heilige Drieëenheid door de Kerk tegen felle bestrijding in werd gehandhaafd en in een formulering werd gebracht, die wel bewees hoe moeilijk men zich met menselijke woorden het wezen Gods kan uitdrukken, maar die toch door de geslachten der volgende eeuwen niet kon worden verbeterd.

Is deze Synode herdacht, gelijk ze verdiende?

Wij zouden het niet durven bevestigen.

De mensch van dezen tijd is in zijn religie zoo egoïstisch.

Het christendom interesseert zich zoo centraal voor den christen met al zijn psychologische uitingen.

En daarom begrijpt het van Nicea zoo weinig meer.

Nicea beëindigde, zoo spreekt men, dogmatische twisten. En dan nog wel dogmatische twisten aangaande God! Zijn wij zulk een „ongeelijke mentaliteit“ niet lang te boven?

Hoe was daartegenover de houding van de Gereformeerden?

Ze hebben de gelegenheid te weinig benut om van God te getuigen.

Nicea bracht ons niet tot eenig geloovig enthousiasme. Is dat niet een aanklacht, welke 1925 tegen ons richt?

Dan genoot het 650-jarig bestaan van Amsterdam als stad vuriger belangstelling.

Als we over het schrille van die tegenstelling heen zijn — en dat geschiedt maar al te gemakkelijk — dan roepen die dagen zonnige blijdschap op.

Amsterdam is uitgegroeid tot een der schoonste steden van Europa.

Zij geeft een schitterend beeld van wat energie, die ook de kracht der traditie te baat neemt, vermag.

Wel toonde de historische tentoonstelling, hoeveel er door welmeenende vandalenhand verdween, dat we gaarne hadden behouden.

Maar toch, wie daar wandelt langs onze onvergelykelijke grachten (helaas ook al geschonden) ziet het grootsch verleden opruilen.

Hij wordt niet alleen teruggeleid naar het Amsterdam van Floris V, maar ook naar het Amsterdam van Plancius.

Plancius!

De naam alleen is een program.

Een program ook voor dezen tijd.

Amsterdam was een centrum van handel, een centrum van kunst, een centrum ook voor het Nederlandsche Calvinisme.

De steenen spreken ervan.

Maar wat zal het in de toekomst zijn?

Oranje is er gelukkig niet uit het hart.

Doch rood concurreert sterk.

O God! verlaat onze hoofdstad nooit!

Daar zijn ook martelaren op Neerlands grond geweest. Het was dit jaar vier eeuwen geleden, dat de eerste martelaren der Reformatie hun bloed in ons land deden vloeien.

En uit elken druppel bloeds rees een getuige voor de Gereformeerde belijdenis, van de verkiezende liefde Gods.

Echter is aan de eerstelingen in die wolk der getuigen, toegebracht uit de Noord-Nederlandsche natie, geen overdreven aandacht geschonken.

Voor heiligen-vereeniging bestaat in onze kringen geen gevaar.

Eer voor heiligen-vergetting.

Er verschenen verdienstelijke werken over onze eerste martelaren, ze werden in sommige kerken herdacht. Maar daarbij bleef het.

Hooveken onder ons zouden de geestelijke gemeenschap met die bloedgetuigen bijzonder hebben gevoeld? We stellen er weleens onze eer in, dat we geen aanleg hebben voor martelaar.

Nu komt het minder op den aanleg, dan op de genade voor martelaar aan.

En die geeft God, wanneer Zijn kinderen die behoeven. Doch het is geen teeken van gezondheid, wanneer het beeld der martelaren bij ons verbleekt.

Wij zijn beducht, dat velen de opscherping van dat beeld dit jaar hebben laten voorbijgaan.

't Is of het geval zoo spreken moet: ongemeen meer drukt gaf de driehonderdste verjaring van een boek.

Het meesterwerk van Hugo de Groot „de jure belli ac pacis“ bracht pennen in beweging, opende geleerde monden voor welsprekende of hortende redevoeringen, voerde vreemden naar ons land, gaf aanleiding tot ongekenden luister nopens een „boek“.

Maar Elsie van Houweningen wist het wel, toen zij, bij-de-handje, het gevaar voor haar meester (naar men althans vertelt) afwendde met een: in boeken zit immers geest en leven!

Dat zit er ook in De Groots boek.

Vooral in dezen tijd werd dat over heel de wereld gevoeld.

Men heeft na de gruwelijke uitbarsting van het volkeren-onrecht een bedevaart ondernomen naar het graf van den vader van het volkerenrecht.

De Leidsche Hoogeschool vierde haar driehonderdvijftig-jarig bestaan.

Door Oranje geplant, kwam een Oranje om zich in haar bloei te verheugen.

Ja, om tot eere-doctor te worden verheven.

Als bolwerk van het Calvinisme gegrond, heeft zij twee mannen met wijsheid toegerust, aan wier namen de herleving van ons Calvinisme onafscheidelijk verbonden is: Kuyper en Bavinck.

Dit alles overziende, dringt een vraag om beantwoording.

Wordt van historische gedenkdagen buiten onzen kring niet veel meer werk gemaakt dan daarbinnen?

Het heeft er allen schijn van.

Maar nu de oorzaak?

Wij gelooven, dat de vermenigvuldiging van gedenkdagen niet voortkomt uit krachtig historisch besef.

Eer zijn we geneigd om aan te nemen, dat zij worden onderhouden uit gemis aan historisch besef.

De historie is van den modernen mensch niet het liefste kind.

Eer een lastig kind.

Een kind, dat zorgen baart.

En dat hij daarom maar te vondeling legt.

Los-van-de-traditie is een veel gehuldigde leuze.

Toch voelt de moderne mensch het wegdenken van de historie als iets onevenwichtigs.

En om zijn psychisch evenwicht te herstellen, reserveert hij op zijn agendum van het nieuwe jaar enkele dagen als groote verzoendagen.

Dan neemt hij een historisch bad.

Dan onthaalt hij het vondelingetje op chocolade.

Dan voelt hij zich de naneef van Piet Hein.

En dan is 't weer voor een tijdje in orde.

Maar omgekeerd, dat onze historische dagen in onzen kring zoo weinig warmte wekken, zou dat wellicht niet hieruit te verklaren zijn, dat het Gereformeerde volksdeel betrekkelijk nog het sterkst uit de historie leeft?

Niettemin, ook onder ons is het historisch besef aan het slijten.

Wij dreigen bij ons bouwen de continuïteit met het voorgeslacht te vergeten.

Maar dan leveren we geen werk voor eeuwen.

Wij timmeren revolutie-huizen.

Breken met de historie betekent het einde van het Calvinisme.

Want het Calvinisme kan zich niet ontplooiën in één geslacht.

Het heeft er geslacht op geslacht voor nodig.

Zijn leven is te drukkig, zijn beginselen zijn te vrucht-

baar, zijn ideeën te rijk om door elk geslacht van nieuws af geheel te worden doorleefd.

Hij, die ons met zulk een heerlijk verleden begiftigde, doe het historisch besef krachtig onder ons opwakken.

HEPP.

UIT DE SCHRIFT.

Hereeniging.

En hij zal het hart der vaders tot de kinderen wederbrengen en het hart der kinderen tot hunne vaders; opdat Ik niet kome en de aarde met den ban sta.

Maleachi 4:6.

Met de belofte van een nieuwen Elia, die vóór den Heere zal heengaan en het hart van vaders en kinderen tot elkander zal brengen, sluit de profetie van het Oude Verbond.

Nu zwijgt Maleachi. Nu zwijgt de profetie. Nu zwijgt de levende God zelve.

De stem Gods wordt niet meer gehoord, eer ze weer spreekt door den engel Gabriël in het Heilige van Jeruzalems tempel.

Dan wordt in de wonderlijke hemelboodschap de geboorte aangekondigd van Johannes, die „velen der kinderen Israëls zal bekeeren tot den Heere, hun God... en hij zal vóór Hem henengaan in den geest en de kracht van Elia, om te bekeeren de harten der vaders tot de kinderen, en de ongehoorzamen tot de voorzichtigheid der rechtvaardigen, om den Heere te bereiden een toegelust volk“ (Lukas 1:16, 17).

Het woord van Gabriël is de weerklink van het Maleachi-woord. Het avondlicht van het Oude Testament wordt het dageraadslucht van het Nieuwe Testament.

Want nu wordt de profetie vervuld. Nu komt het koninkrijk der hemelen. Nu komt de Koning zelve.

Maar de vlakke weg, waarover deze Koning tot Zijn volk zal kunnen naderen is de weg der hereeniging van vaders en kinderen.

Hij komt niet slechts om de kinderen. Hij komt ook om de vaders. Hij wil ze beide voor Zijn Koninkrijk winnen.

De harten zijn van elkander vervreemd.

De vaders leven nog wel naast hunne kinderen. En de kinderen naast hunne vaders. Maar innerlijk leven ze ver van elkander.

Wat moet er van zulk een familieleven worden, waarin niet vaders en kinderen elkander in liefde zoeken, maar door tweespalt van elkander zijn verwijderd.

De vaders schudden over hun kinderen het hoofd. En de kinderen halen over hun vaders de schouders op. De vaders achten zich miskend. De kinderen achten zich misdeeld. De vaders zien om naar het verleden, waarin zij kinderen waren. De kinderen zien uit naar de toekomst, waarin zij vaders zullen zijn. De vaders willen gisteren niet loslaten. De kinderen grijpen naar morgen. En ze vergeten beide elkander te omklemmen om elkander niet te verliezen.

Zoo wordt het wantrouwen geboren. En het groeit.

De jonge durf der kinderen wordt door de vaders voor gevaarlijken overmoed gehouden. En de bedachtzaamheid der vaders wordt door de kinderen kille bevrorenheid geacht.

En al verder gaan de harten uiteen. Zulk een familieleven gaat onherroepelijk stuk. Al blijft er nog een uiterlijke eenheid, innerlijk verteert de tweespalt alle verhoudingen.

Zal er nog leven zijn, dan moeten de harten tot elkander worden gebracht.

Daartoe vervult nu de Geest des Heeren een man, die vóór den Heere henengaat in den geest en de kracht van Elia. Hij moet de vaders aandurven. Hij moet de kinderen aandurven. Want